

67a sessió de l'Assemblea General de les Nacions Unides

-discurs del Ministre d'Afers Exteriors, MI Sr Gilbert Saboya Sunyé-

Nova York, 28 de setembre de 2012

Senyor president,

Senyor secretari general,

Excel·lències,

Senyores i senyors,

Primer de tot, permetin-me adreçar una cordial felicitació al President de la 67a Assemblea General de les Nacions Unides, Sr. Jeremicz, a qui desitjo els majors encerts en aquesta etapa.

Acabava la meva intervenció, ara fa tot just un any, refermant la noció de compromís com a valor essencial i eix de l'acció política: compromís entès com a creença profunda en els valors de la democràcia, en el respecte dels drets humans i de l'imperi de la llei. El compromís entès, també, com a implicació i assumptió de responsabilitat individual en un projecte comú. El compromís entès, finalment, com a voluntat de diàleg i capacitat d'entesa.

És en la recerca d'aquest compromís, d'aquest equilibri : el just equilibri, com podríem anomenar-lo, que rau tota la dificultat de governar. Ho és a casa nostra, a cadascun dels nostres estats, i ho és, també a aquesta nostra casa comuna que són les Nacions Unides.

Ens fèiem ressò, fa 1 any d'una frase del aleshores president francès, en aquesta mateixa assemblea, que afirmava : "escollim la via del compromís que

no es una renúncia ni un renegament, sinó que permet avançar, pas a pas, etapa a etapa.”

Efectivament, en la via del compromís, en la via del just equilibri, no podem ni hem de renunciar a la defensa dels drets humans, a l'imperi del dret, als valors democràtics més essencials com la llibertat d'expressió. Alhora no podem ni hem de renegar tampoc del respecte als altres. Però el just equilibri, per ser just, no pot significar equilibrisme. Per ser just, l'equilibri necessita de plantejaments forts: no hi pot haver excusa per a la violència o la intolerància. Té raó el President Obama quan mencionava en aquesta Assemblea que els recents atemptats contra representacions diplomàtiques no eren només un atac contra els Estats Units, sinó també un atac contra els fonaments de les pròpies Nacions Unides. No hi pot haver excusa cap a aquests actes. Tampoc hi pot haver impunitat. “We are all Chris Stevens. But what defines us is not how we fall but how we rise again. We will stand by all Chris Stevens in their rise to defend the ideals of the United Nations.”

Permetin-me fer-me ressò avui d'unes paraules del nou President de la República Francesa, François Hollande, Copríncep d'Andorra, que en aquesta mateixa assemblea deia: “la missió de les nacions unides es la de permetre'ns trobar junts respostes justes i fortes.”

Des de fa més de 65 anys, les Nacions Unides s'han convertit en un referent de pau, de justícia i de respecte als drets humans. És cert que durant el darrer any s'han viscut avenços remarcables. Però no es menys cert, malgrat això, que els

països aquí representats no ens podem permetre el luxe de caure en l'autocomplaença. L'exigència de respostes, justes i fortes, existeix.

El canvi de règim a Líbia i el conflicte a Síria -encara obert i en plena cruesa- han situat la comunitat internacional en un dilema pervers: el d'haver de trobar el just equilibri entre la solució pacífica de conflictes i l'imperi del dret; entre la pau i la justícia, en definitiva. Sembla com si, per assolir una sortida pacífica d'un conflicte o posar fi a les hostilitats s'hagués de sacrificar la justícia, deixant en la impunitat aquells que han atemptat contra els drets humans o, d'altra banda, com si per ser inflexibles en l'aplicació del dret internacional, els conflictes s'eternitzessin. El just equilibri no pot propiciar la impunitat d'aquells que atempten contra els drets humans. El just equilibri no pot permetre que s'eternitzin els conflictes. Ara és hora, en relació a Síria de donar suport a les societats obertes, de donar suport a una transició política que asseguri un marc de desenvolupament democràtic.

Senyor Secretari General, m'agradaria elogiar el seu compromís, així com el de l'Enviat Especial Sr. Lakhdar Brahimi, per trobar una solució al conflicte de Síria.

“La gent vol progressos i solucions immediates. Volen idees, lideratge i una esperança real per al futur” segons ens deia el Secretari General, reflectint amb certesa el què el món espera de tots nosaltres

Cal fer un exercici de perspectiva; perquè si l'autocomplaença és perillosa també ho són la crítica demolidora i el pessimisme. És cert que el funcionament del sistema de Nacions Unides dista molt de ser òptim, però no podem oblidar que fa un segle això que avui és una realitat semblava un somni inabastable. Hem de passar de parlar de somni a parlar d'ambició. Hem de passar de tenir el somni de canviar les coses a tenir l'ambició del canvi. Hem de ser capaços de passar del "I have a dream" de Martin Luther King a un "I have an ambition" de tots nosaltres. Ho deia molt bé el Secretari General, Sr. Ban Ki Moon quan parlava en la seva intervenció de "pujar el nivell d'ambició". I el pas del somni a l'ambició requereix perspectiva: per somiar n'hi ha prou de saber on volem que arribin les coses; per tenir ambicions i satisfer-les, ens cal saber on volem arribar, però també cal tenir molt present el camí recorregut i totes les circumstàncies que l'envolten.

En aquest sentit, les Nacions Unides i el seu sistema ens permeten encarar el futur amb moderat optimisme, ja que el món amb les Nacions Unides ha estat millor i més just del que ho era sense les Nacions Unides. Però, a la vegada, si posem l'èmfasi en l'evolució és quan ens adonem que alguna cosa no acaba de funcionar, perquè aquesta evolució, aquest procés, s'enfronta a limitacions, mancances i obstacles als que ha de fer front la comunitat internacional alhora de resoldre els conflictes de manera pacífica i conforme a dret.

També tenia raó el Secretari General de posar èmfasi en el seu nou programa : "l'éducation avant tout". L'educació abans de tot: també en la promoció dels

valors democràtics, dels drets humans i de l'imperi del dret. Aquests valors són els que poden garantir la igualtat d'oportunitats i la cohesió social. Andorra portarà com a prioritat de la seva propera presidència al consell d'Europa l'educació com a eina de promoció dels valors democràtics, el respecte dels drets humans i l'imperi de la llei. Andorra és especialment sensible a la prioritat de l'educació: en l'àmbit de la seva cooperació internacional, però també a nivell intern, conscient que l'articulació d'una proposta educativa única, multicultural i plurilingüe, amb presència de 3 sistemes públics : l'andorrà, el francès i l'espanyol, en una societat petita i amb identitat pròpia no ha estat un problema sinó al contrari una riquesa i un element imprescindible de la nostra cohesió social.

C'est ce pari pour la multiculturalité et le plurilinguisme que nous retrouvons au sein de la francophonie. Ce pari pour l'ouverture vers l'autre, pour l'échange est le bon pari. Loin de réflexes de repli vers soi même, sa propre langue ou sa propre culture. L'heure n'est pas au repli mais à l'ouverture. L'heure est à l'ambition, non au protectionnisme. Les travaux de la francophonie sont dans ce sens profondément alignés avec nos valeurs, et nous espérons nous retrouver bientôt, sur le continent africain, pour le prochain sommet de la francophonie, pour y défendre l'esprit d'ouverture aux valeurs démocratiques et de respect des droits de l'homme.

Es esta apuesta por la multiculturalidad la que nos hace sentirnos muy próximos también a nuestros amigos del mundo iberoamericano. Nuestra

participación en el marco de esta Asamblea General en los trabajos de preparación de la próxima cumbre de Cádiz, en la apreciada y vecina España, también han de leerse bajo el prisma de la apertura, de la defensa de los valores democráticos, los derechos humanos y el imperio de la ley

Senyor president, senyores i senyors,

El Principat d'Andorra reafirma avui el seu compromís amb els principis fundacionals de les Nacions Unides, amb la promoció de la pau, la llibertat, la justícia, la democràcia i els drets humans. No són valors i principis utòpics; ben al contrari, el que seria irreal i impensable és pretendre donar estabilitat al món amb uns altres valors que no fossin aquests.

L'important no és venir aquí a proclamar que Andorra té un dels parlaments i un dels sistemes polítics més antics i estables del planeta; sinó veure com, a finals del segle XIII, aquest sistema va ser capaç de solidificar-se en molt poc temps i en unes circumstàncies poc propícies; i com aquest mateix sistema es va saber adaptar a la realitat contemporània, també en molt poc temps, a finals del segle XX. En el nostre país les dones no van tenir dret a vot fins el 1971, però només 40 anys més tard, el 2011, els andorrans van escollir el segon parlament amb més presència femenina del món. És per això que els deia que cal veure les coses des de la perspectiva del procés i de l'evolució.

La història ens demostra que allò que semblava utòpic no fa gaires anys és avui una realitat. No hem de pensar que les coses no poden canviar, que no hi

ha millora possible. El sostre amb el qual l'acció de les Nacions Unides sembla haver-se topat després de gairebé set dècades d'existència, serà superat i els reptes d'avui ens semblaran cosa del passat. Els diferents països que integrem la comunitat internacional hem demostrat com de ràpid poden canviar les coses, quan hi ha voluntat per fer-ho. N'hi ha prou de veure la determinació amb què molts d'aquests membres d'aquesta Assemblea han unit els seus esforços i coordinat les seves polítiques per trobar sortides a la profunda crisi financera i econòmica que ha sacsejat el món durant els últims anys.

Senyor president, senyores i senyors,

A Andorra també ha arribat aquesta necessitat de canvis ràpids i profunds. Fa un any, dèiem en el nostre discurs que el nostre país era una de les economies més tancades del planeta: amb importants traves per a l'entrada d'inversió estrangera i costosos requisits perquè els estrangers residents accedissin a la plenitud de drets econòmics.

Avui, només 12 mesos després, l'economia andorrana està oberta al 100% a l'entrada de capital forà, i els estrangers residents, tots ells, tenen la plenitud de drets econòmics des del primer dia de la seva residència. Parlàvem abans d'obertura, en un sentit més ample, però avui l'obertura en l'àmbit econòmic ha de permetre retrobar la senda de creixement inclusiu que ens havia caracteritzat, en el marc, ara, d'una economia oberta i diversificada basada en la recerca de la competitivitat, la innovació i el progrés general.

Tot aquest procés està anant acompanyat d'una posada al dia del model andorrà, amb un marc fiscal homologable i un compromís de transparència vers la comunitat internacional. Tot aquest procés es basa en la convicció que en aquests moments la sortida no passa per replegaments porucs. Passa per l'ambició de l'obertura al món, per la predisposició a poder competir.

És des d'aquesta convicció que el Principat d'Andorra està duent a terme un dels canvis socioeconòmics més rellevants de la seva història.

Senyor president, senyores i senyors,

Les Nacions Unides van ser pioneres, ara fa 20 anys, en la defensa del desenvolupament sostenible. Quan la comunitat internacional es va reunir a Río de Janeiro el 1992 en el que aleshores es va anomenar Cimera de la Terra, ja es va posar de manifest la necessitat de pensar en un creixement sostenible i ja es va abordar la qüestió des d'una triple òptica: l'econòmica, la mediambiental i la social.

Les conclusions d'aquella Cimera de Río, les quals han estat poc o gens tingudes en compte, són avui de plena actualitat, fins al punt que la Conferència sobre Desenvolupament Sostenible celebrada a la mateixa ciutat el passat mes de juny, ha insistit en la mateixa línia. Però, si fa 20 anys ens podia semblar que la sostenibilitat era una qüestió relacionada exclusivament amb el medi ambient, l'experiència ens ha demostrat que també les finances públiques, el creixement econòmic i el model de protecció social han de ser

sostenibles. El repte de la sostenibilitat és, ara més que mai, un repte compartit i transversal.

Fa ja molts anys, les Nacions Unides van néixer d'una constatació: que mantenir la pau i la seguretat al món sense, a la vegada, avançar en el respecte als drets humans, al dret internacional i a la democràcia era una quimera. No hi pot haver pau i seguretat perdurables sense llibertat i sense justícia.

Més recentment, tots hem après que desvincular la democràcia del progrés econòmic tampoc no té sentit, com també és insensat –i encara n'estem pagant les conseqüències- pensar que es pot créixer il·limitadament, a qualsevol cost i sense mesura. Recentment, el nostre Copríncep episcopal, Joan Enric Vives comentava en la recepció al cos diplomàtic fa pocs dies la perillosa tendència a la preeminència del tenir sobre el ser. Hem d'extreure les lliçons d'aquests darrers anys on l'afany de tenir tot el que volíem ens ha fet oblidar massa sovint de cercar tot el que necessitàvem.

Senyores i senyors,

Necessitem construir un món més sostenible, més interrelacionat i més responsable per posar les bases d'un creixement econòmic més sòlid. I apostar pel progrés i la prosperitat és també apostar per la democràcia, per la seguretat i per la pau.